

-คำแปลอย่างไม่เป็นทางการ-

(ก่อนการนำเอกสารไปใช้อ้างอิง ควรตรวจสอบกับต้นฉบับภาษาญี่ปุ่นด้วย)

พระราชบัญญัติ

ว่าด้วยมาตรการรับมือกับปัญหาสังคมผู้สูงอายุ

ตราไว้ ณ วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๓๘ (ปีเฮเซที่ ๗) กฎหมายฉบับที่ ๑๒๙
แก้ไขล่าสุด : วันที่ ๑๖ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๒ (ปีเฮเซที่ ๑๑) กฎหมายฉบับที่ ๑๐๒

คำนำ

หมวด ๑ ระเบียบทั่วไป (มาตรา ๑ - มาตรา ๘)

หมวด ๒ มาตรการพื้นฐาน (มาตรา ๙ - มาตรา ๑๔)

หมวด ๓ ที่ประชุมว่าด้วยมาตรการรับมือกับปัญหาสังคมผู้สูงอายุ (มาตรา ๑๕ - มาตรา ๑๖)

อารัมภบท

ประเทศญี่ปุ่นพยายามอย่างไม่หยุดหย่อนในการที่จะผลักดันให้สังคมผู้สูงอายุตอบสนองต่อความต้องการพื้นฐานในการมีชีวิตที่ยืนยาวของประชาชนทุกคน พร้อมกับสร้างความเจริญรุ่งเรืองด้านเศรษฐกิจให้กับประเทศโดยคาดหวังว่าตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป ประชาชนทั้งหมดจะมีอายุยืนยาวมากขึ้นและสามารถใช้ชีวิตอยู่ในสังคมเมื่ออายุเพิ่มขึ้นได้อย่างสบายใจไร้กังวล อนึ่ง “สังคม” ที่กล่าวถึงนั้นยังเป็นสังคมที่ประชาชนทั้งหมดในทุกช่วงอายุสามารถดำรงอยู่ร่วมกันอย่างไร้ปัญหาอีกด้วย

อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนแปลงไปสู่สังคมผู้สูงอายุของโครงสร้างประชากรประเทศญี่ปุ่น ดำเนินไปอย่างรวดเร็วมาก ซึ่งในเวลาอันใกล้ประเทศญี่ปุ่นอาจกลายเป็นประเทศที่มีจำนวนผู้สูงอายุมากเกินกว่ามาตรฐานโครงสร้างประชากรทั่วไปแบบที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อนที่ไหนในโลก แต่กระนั้นการตอบสนองของรัฐบาลต่อความต้องการของประชาชนและระบบทางสังคมยังคงเป็นไปล่าช้า เมื่อเทียบกับความเร็วในการเปลี่ยนแปลงไปสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างในปัจจุบัน ทั้งนี้ ปัญหาที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวครอบคลุมหลากหลายด้าน ในขณะที่เวลาที่เหลือสำหรับใช้แก้ปัญหาที่น้อยลงทุกที

ดังที่กล่าวมาแล้วนั้น รัฐบาลจึงทบทวนกฎหมายที่มีอยู่เดิมอย่างสม่ำเสมอ เพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากสถานการณ์ดังกล่าว และสร้างสังคมผู้สูงอายุที่ประชาชนแต่ละคนจะสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุขจวบจนสิ้นอายุขัย รัฐบาลพยายามปรับระบบที่เกี่ยวข้องกับสังคมผู้สูงอายุ อาทิ ระบบการจ้างงาน ระบบบำนาญ ระบบการให้การรักษาพยาบาล ระบบสวัสดิการ ระบบการศึกษา การมีส่วนร่วมทางสังคม สภาพแวดล้อมในการดำรงชีวิต เป็นต้น ให้เหมาะสมกับสังคมผู้สูงอายุโดยเริ่มตั้งแต่องค์กรหลักของประเทศ ไปจนถึงองค์กรสาธารณะท้องถิ่นทั้งหมด เพื่อให้ประเทศบรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ว่าเป็นรูปธรรม

พระราชบัญญัติฉบับนี้ จึงเน้นย้ำถึงแนวความคิดพื้นฐานของมาตรการรับมือกับปัญหาสังคมผู้สูงอายุ ของญี่ปุ่น และการผลักดันมาตรการแก้ไขปัญหาเชิงบูรณาการที่ครอบคลุมสังคมในภาพรวม

หมวด ๑ ระเบียบทั่วไป

(จุดประสงค์)

มาตรา ๑ การพัฒนาไปสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างรวดเร็วของประเทศญี่ปุ่นเกิดขึ้นพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงรูปแบบของระบบเศรษฐกิจ ดังนั้น รัฐบาลจึงต้องเฝ้าระวังสถานการณ์ที่อาจจะส่งผลกระทบในวงกว้างต่อการดำเนินชีวิตของประชาชน โดยการบัญญัติมาตรการรับมือกับปัญหาสังคมผู้สูงอายุ เพื่อจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างเหมาะสม รวมทั้งผลักดันมาตรการดังกล่าวในเชิงบูรณาการ กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบที่ชัดเจนของแต่ละหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตั้งแต่ระดับองค์กรหลักของประเทศไปจนถึงองค์กรสาธารณะท้องถิ่น และวางแผนการพัฒนาเสถียรภาพในการดำรงชีวิตของประชาชน และการพัฒนาระบบเศรษฐกิจให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

(หลักการพื้นฐาน)

มาตรา ๒ หลักการพื้นฐานของมาตรการรับมือกับปัญหาสังคมผู้สูงอายุ คือ การสร้างสังคมให้เป็นไปตามนโยบายในแต่ละข้อ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ สังคมที่ให้ความเป็นธรรม และให้โอกาสแก่ประชาชนทุกคนในการเข้าไปมีส่วนร่วมกับกิจกรรมทางสังคมที่หลากหลาย นอกเหนือจากการทำงานในแต่ละวัน

ข้อ ๒ สังคมที่ประชาคมภูมิภาคร้างขึ้น และตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเป็นปัจเจกชน และจิตสำนึกที่มีความรับผิดชอบร่วมกัน แต่ยังคงให้เกียรติกับประชาชนทุกคนในฐานะสมาชิกคนสำคัญที่เป็นส่วนประกอบหนึ่งของสังคม

ข้อ ๓ สังคมที่เพียบพร้อมที่ทำให้ประชาชนสามารถจัดการกับชีวิตแต่ละด้านไปพร้อม ๆ กับการมีสุขภาพที่ดี

(หน้าที่ขององค์กรหลักของประเทศหรือรัฐบาล)

มาตรา ๓ รัฐบาลมีหน้าที่บัญญัติมาตรการรับมือปัญหาสังคมผู้สูงอายุแบบบูรณาการ โดยมีหลักการพื้นฐานตามมาตรา ๒ เป็นแนวทางปฏิบัติ และต้องบังคับใช้มาตรการดังกล่าวให้เกิดผลชัดเจน

(หน้าที่ขององค์กรสาธารณะท้องถิ่น)

มาตรา ๔ องค์กรสาธารณะท้องถิ่นกำหนดนโยบายที่ตอบสนองต่อสภาพเศรษฐกิจ และสภาพสังคมของท้องถิ่นที่ดูแลรับผิดชอบไปพร้อม ๆ กับประสานความร่วมมือกับรัฐบาลเกี่ยวกับมาตรการรับมือกับปัญหาสังคมผู้สูงอายุ โดยมีหลักการพื้นฐานตามมาตรา ๒ เป็นแนวทางปฏิบัติ และต้องบังคับใช้มาตรการดังกล่าวให้เกิดผลชัดเจน

(ความร่วมมือจากประชาชน)

มาตรา ๕ ประชาชนทำความเข้าใจเกี่ยวกับการที่ประเทศพัฒนาไปสู่สังคมผู้สูงอายุ พร้อมกับการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจ และสามารถดำรงตนให้จัดการกับชีวิตแต่ละด้านในช่วงวัยชราไปพร้อมกับการมีสุขภาพที่ดีได้ แต่ในขณะเดียวกันยังคงมีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อสังคม

(หลักการสำคัญของมาตรการ)

มาตรา ๖ รัฐบาลต้องกำหนดหลักการสำคัญของมาตรการรับมือกับปัญหาสังคมผู้สูงอายุ ทั้งในส่วนของหลักการพื้นฐาน และการบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการ ซึ่งรัฐบาลจะผลักดันให้เกิดผลชัดเจนในกาลต่อไป

(การจัดการด้านกฎหมาย)

มาตรา ๗ รัฐบาลต้องวางแนวทางด้านการออกกฎหมาย การจัดการด้านงบประมาณ และการจัดการด้านอื่นที่เกี่ยวข้องกับมาตรการรับมือกับปัญหาสังคมผู้สูงอายุ เพื่อให้กฎหมายรัฐธรรมนูญฉบับนี้บรรลุตามวัตถุประสงค์

(การรายงานประจำปี)

มาตรา ๘ รัฐบาลต้องยื่นเอกสารรายงานเกี่ยวกับการพัฒนาไปสู่สังคมผู้สูงอายุ และผลการบังคับใช้มาตรการรับมือกับปัญหาสังคมผู้สูงอายุที่รัฐบาลเป็นผู้วางนโยบายต่อรัฐสภาเป็นรายปี

นอกจากนี้ รัฐบาลยังต้องจัดทำเอกสารชี้แจงที่ชัดเจนเกี่ยวกับนโยบายที่รัฐบาลจะกำหนดต่อไป โดยพิจารณาจากสภาพการณ์จริงของสังคมผู้สูงอายุตามที่ระบุไว้ในรายงานฯ และผลการบังคับใช้มาตรการฯ จากนั้นจึงนำเข้าสู่การพิจารณาของรัฐสภา

หมวด ๒
มาตรการพื้นฐาน

(การทำงานและรายได้สุทธิ)

มาตรา ๙

ข้อ ๑ รัฐสภาต้องกำหนดนโยบายที่จำเป็น เพื่อสนับสนุนการแสดงออกถึงความสามารถหรือทักษะในการทำงานของประชาชนตั้งแต่วัยทำงานจนถึงวัยชรา โดยการให้โอกาสที่หลากหลายแก่ผู้สูงอายุให้สามารถทำงานที่ตรงกับความต้องการ และความสามารถของแต่ละคนได้ รวมทั้งพัฒนาทักษะทางอาชีพ ผ่านการทำงานจริงในแต่ละวัยของผู้ใช้แรงงานในทุกช่วงวัยด้วย ทั้งนี้ เพื่อขับเคลื่อนส่วนประกอบหนึ่งของโครงสร้างสังคมให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อ ๒ รัฐสภาต้องกำหนดนโยบายที่จำเป็น เพื่อรับรองมาตรฐานค่าแรงที่เหมาะสม และประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในเรื่องการจ้างงาน และระบบเงินบำนาญ ทั้งนี้ เพื่อสนับสนุนเสถียรภาพในการดำรงชีวิตของประชาชน

ข้อ ๓ รัฐสภาต้องกำหนดนโยบายที่จำเป็นต่อการสนับสนุนการออมด้วยตนเองของประชาชน เพื่อให้ประชาชนสามารถดำรงชีวิตในช่วงบั้นปลายได้อย่างปกติสุขไม่ประสบปัญหาด้านการเงิน

(สุขภาพและสวัสดิการ)

มาตรา ๑๐

ข้อ ๑ รัฐสภาต้องกำหนดนโยบายที่จำเป็นและครบวงจร เพื่อให้ประชาชนสามารถดูแลสุขภาพ และส่งเสริมพละนาถนมายที่ตลอดช่วงวัยชราได้ด้วยตนเอง ทั้งนี้ เพื่อรับรองว่าผู้สูงอายุจะดำเนินชีวิตได้อย่างสมบูรณ์ และสงบสุข

ข้อ ๒ รัฐสภาต้องกำหนดนโยบายที่จำเป็นต่อการวางแผนการฝึกอบรม และการใช้ประโยชน์เชิงบูรณาการร่วมเกี่ยวกับการให้บริการด้านการรักษาพยาบาลและสวัสดิการแก่ประชาชนผู้ใช้งาน รวมทั้งจัดวางระบบการให้บริการด้านการรักษาพยาบาลและสวัสดิการแก่ประชาชนให้เป็นระบบที่ครบวงจร และเบ็ดเสร็จอย่างเหมาะสม โดยประสานความร่วมมือกับองค์กรท้องถิ่นที่ให้บริการด้านสุขภาพ และการรักษาอย่างเป็นรูปธรรมชัดเจน เพื่อตอบสนองความต้องการที่หลากหลายเกี่ยวกับสุขภาพและสวัสดิการของประชาชนในช่วงวัยชราอย่างเหมาะสม

ข้อ ๓ รัฐสภาต้องกำหนดนโยบายที่จำเป็นต่อการผลักดันให้การเตรียมความพร้อมพื้นฐาน เรื่องการปรนนิบัติดูแลผู้สูงอายุที่ประสบปัญหาสุขภาพได้อย่างเหมาะสม เพื่อให้ผู้สูงอายุสามารถดำเนินชีวิตประจำวันได้ด้วยตนเอง

(การศึกษาและการเข้าถึง)

มาตรา ๑๑

ข้อ ๑ รัฐสภาต้องกำหนดนโยบายที่จำเป็นต่อการรับประกันโอกาสในการเรียนรู้ชีวิตของผู้สูงอายุ เพื่อให้ผู้สูงอายุเห็นความหมายของการมีชีวิตอยู่ และดำรงชีพได้อย่างสมบูรณ์เพียงพอ

ข้อ ๒ รัฐสภาต้องกำหนดนโยบายที่จำเป็นต่อการเตรียมความพร้อมพื้นฐาน และการให้การสนับสนุนในเรื่องการเข้าร่วมกิจกรรมอาสาสมัครของผู้สูงอายุ

(สภาพแวดล้อมในการดำรงชีวิต)

มาตรา ๑๒

ข้อ ๑ รัฐสภาต้องกำหนดนโยบายที่จำเป็นต่อการส่งเสริมการเตรียมความพร้อมเรื่องที่พักอาศัยที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ เพื่อให้ผู้สูงอายุสามารถดำรงชีพได้ด้วยตนเอง

ข้อ ๒ รัฐสภาต้องกำหนดนโยบายที่จำเป็นต่อการเตรียมความพร้อมของการจัดตั้งระบบการให้การคุ้มครองผู้สูงอายุจากความเสียหายที่เกิดจากอาชญากรรม และภัยพิบัติในรูปแบบต่าง ๆ พร้อมทั้งรับประกันความปลอดภัยด้านการคมนาคมให้แก่ผู้สูงอายุด้วย เพื่อให้ผู้สูงอายุสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างไร้กังวล

(การผลักดันด้านการสำรวจและการวิจัย)

มาตรา ๑๓ รัฐสภาต้องพยายามผลักดันงานด้านการวิจัย และพัฒนาเกี่ยวกับเครื่องมือที่จะส่งเสริมงานสวัสดิการการป้องกัน และรักษาพยาบาลเฉพาะทางสำหรับผู้สูงอายุ เพื่อรับประกันว่าผู้สูงอายุจะมีสุขภาพอนามัยที่ดี และสามารถพึ่งตนเองได้ในชีวิตประจำวัน

(การสะท้อนความคิดเห็นของประชาชน)

มาตรา ๑๔ รัฐสภาต้องกำหนดนโยบายที่จำเป็นต่อการเตรียมความพร้อมของการสะท้อนความคิดเห็นของประชาชนที่เกิดขึ้นกับมาตรการรับมือกับปัญหาสังคมผู้สูงอายุของญี่ปุ่น เพื่อสนับสนุนประเทศให้สามารถตัดสินใจกำหนดมาตรการฯ ที่เหมาะสมสำหรับบังคับใช้ต่อไป

หมวด ๓

ที่ประชุมว่าด้วยมาตรการรับมือกับปัญหาสังคมผู้สูงอายุของญี่ปุ่น

(การแต่งตั้งสมาชิกและงานธุรการในที่ประชุม)

มาตรา ๑๕

ข้อ ๑ คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งคณะกรรมการว่าด้วยมาตรการรับมือกับปัญหาสังคมผู้สูงอายุของญี่ปุ่น ในฐานะคณะกรรมการวิสามัญ

ข้อ ๒ คณะกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย ดังต่อไปนี้

(ก) คณะกรรมการจะต้องยกร่างพระราชบัญญัติอันประกอบด้วยหลักการพื้นฐานตามมาตรา ๖

(ข) คณะกรรมการจะต้องปรับการทำงานร่วมกันขององค์กรบริหารสำคัญ ๆ ที่เกี่ยวกับมาตรการรับมือกับปัญหาสังคมผู้สูงอายุของญี่ปุ่น

(ค) สืบเนื่องจากรายละเอียดที่ระบุไว้ใน (ข) คณะกรรมการจะต้องพิจารณาหัวข้อสำคัญ ๆ เกี่ยวกับมาตรการรับมือกับปัญหาสังคมผู้สูงอายุญี่ปุ่น และผลักดันให้มาตรการดังกล่าวสามารถนำไปบังคับใช้ได้จริง

(โครงสร้าง)

มาตรา ๑๖

ข้อ ๑ คณะกรรมการว่าด้วยมาตรการรับมือกับปัญหาสังคมผู้สูงอายุของญี่ปุ่น ประกอบด้วยประธานคณะกรรมการและกรรมการ

ข้อ ๒ นายกรัฐมนตรีดำรงตำแหน่งประธานคณะกรรมการฯ โดยตำแหน่ง

ข้อ ๓ นายกรัฐมนตรีจะแต่งตั้งกรรมการโดยคัดเลือกจากบรรดาระัฐมนตรีที่ได้รับการแต่งตั้งพิเศษตามมาตรา ๙ ข้อ ๑ (พ.ศ. ๒๕๕๒ ปีเฮเซที่ ๑๑ กฎหมายบทที่ ๘๙) ของกฎหมายคณะรัฐมนตรี อันได้แก่ประธานองค์กรบริหารสำคัญ ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งหัวหน้าเลขาธิการคณะรัฐมนตรีด้วย

ข้อ ๔ ประธานคณะกรรมการแต่งตั้งเลขานุการการประชุม

ข้อ ๕ นายกรัฐมนตรีในฐานะประธานคณะกรรมการฯ โดยตำแหน่งแต่งตั้งเลขานุการการประชุม โดยคัดเลือกจากสมาชิกซึ่งมาจากองค์กรบริหารสำคัญ ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ข้อ ๖ เลขานุการการประชุมที่ได้รับการแต่งตั้งให้ความช่วยเหลือดำเนินงานธุรการในที่ประชุมแก่ประธานคณะกรรมการฯ และกรรมการ

ข้อ ๗ นอกเหนือจากแต่ละหัวข้อที่กล่าวในข้างต้น หัวข้อสำคัญอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างของที่ประชุม และการบริหารจัดการในที่ประชุมจะถูกกำหนดโดยข้อกำหนดของรัฐบาล

แหล่งที่มา

<http://law.e-gov.go.jp/htmldata/H07/H07HO129.html>

แปลและเรียบเรียงโดย

นางสาววิลาสิณี ฉายรัตน์ตระกูล

นักวิเทศสัมพันธ์ปฏิบัติการ

กลุ่มงานภาษาญี่ปุ่นและเกาหลี

สำนักภาษาต่างประเทศ